

Rezumat

al Tezei de Abilitare *Arta Actorului creator*

Principii și practici

a Conf. Univ.Dr. Liviu Lucaci

Teza de Abilitare intitulată: *Arta Actorului creator – principii și practici* adună activitatea depusă de mine între anii 2005-2018, în domeniul TEATRU. Scopul meu permanent, din clipa în care am devenit profesor de arta actorului, a fost acela de a pune la punct o metodă care să dea naștere, printr-o muncă susținută și tehnici specifice, noilor generații de creatori. Lucrarea de față prezintă munca mea de cercetare și proiectele la care am fost inițiator sau participant activ în cadrul Facultății de Teatru a UNATC „I.L.Caragiale” București. Lucrarea cuprinde de asemenea, pe lângă itinerariul meu pedagogic și științific și o analiză a carierei mele artistice, dezvoltată în jurul și pornind din miezul credinței mele în locul și rolul actorului creator. Toate acestea s-au desfășurat ulterior susținerii Tezei mele de Doctorat. Tema aleasă pentru cercetare este Arta Actorului creator, privită din perspectivă teoretică și practică. Teza cuprinde o sinteză a activității mele de cercetare, practică și didactică. Perspectivele din care am analizat tema aleasă sunt diverse, Arta Actorului creator fiind privită din unghiul practicianului de teatru, al pedagogului, al regizorului, dar și al cercetătorului ce încearcă să deschidă noi căi de abordare a problemelor specifice.

Capitolele care alcătuiesc lucrarea ce are în vizor procesul de creație a actorului, deschizând direcțiile cercetării care sunt descrise mai jos. Teza mea cuprinde:

- 1.1. Arta actorului creator din perspectiva practicianului, capitol unde urmăresc etapele deveniri mele ca profesionist, cu accent pe rolurile importante din cariera mea. Și aici amintesc primul meu travesti, Efimița din *Conu Leonida față cu reacțiunea* de I.L. Caragiale, în regia lui Cătălin Naum, la Teatrul studentesc Podul, apoi experiențele cu Liviu Ciulei, Andrei Șerban, Mihai Măniuciu, trecând apoi la Oswald din *Strigoii* de Ibsen, regia Nicolae Scarlat la Teatrul Național, rolurile mele shakespeariene care au însemnat peste 15 ani de existență scenică, întâlnirea cu Gelu Ruscanu, eroul lui Camil Petrescu din *Jocul ielelor*, regia Claudiu Goga, tot la Naționalul bucureștean, apoi lucrul cu Alexander Hausvater, Alexandru Tocilescu, Ion Cojar, Radu penciulescu și alți mari

profesioniști ai teatrului românesc, personalități care au rămas pentru mine repere pe drumul devenirii mele ca actor.

1.2. Arta actorului creator - din perspectiva pedagogului de teatru, capitol care structurează munca mea de cercetare din timpul celor douăzeci și cinci de ani de profesorat la UNATC. Accentele se pun în acest capitol pe elementele de perfecționare universitară, teze de doctorat condusă de doamna profesoară Adriana Popovici, *Actorul ca jucător*, apoi analiza jocului ca instrument fundamental al învățării, pe principiile și practicile necesare unui novice care vrea să devină actor. Sunt analizate diferitele exerciții care dezvoltă observarea realității, se pune în discuție înțelesul sintagmei după care arta actorului este un mod de gândi specific, se detaliază înțelesuri ca „Eu în situația dată”, se vorbește despre improvizație și rol și despre emoție ca fenomen. Urmează subcapitole centrate pe instrumentele de lucru ale actorului și pe tehnicile sale de antrenament specific. Într-un subcapitol adun experiențele mele ca participant la diverse conferințe și workshopuri, naționale și internaționale, ca pedagog de teatru.

Articolele de specialitate publicate ca rezultat al cercetării mele teatrale, cât și volumele de și despre teatru vin să alcătuiască un traseu ideatic al preocupărilor mele ca profesor de teatru, de-a lungul anilor.

1.3. Arta actorului creator din perspectiva regizorului de teatru - capitol în care vorbesc despre spectacolele *Domnișoara Iulia* de August Strindberg la Teatrul de Comedie, *Jocul dragostei și-al întâmplării* la Teatrul Sică Alecsandrescu din Brașov, *Frați de Cruce*, după textul semnat de mine la Teatrul Maghiar de Stat din Timișoara, cât și spectacolele semnate de mine ca regizor și care au avut la bază piese semnate de mine: *Ești sau nu ești?* la Godot Cafe Teatru, *Cinci rendez-vous-uri mortale* la Clubul Țăranului. Toate aceste spectacole au fost pentru mine oportunități de a urmări și a pune în practică tehnicile și felul de a gândi arta actorului ca pe un proces permanent creator, ca pe o operă deschisă.

2. Ultimul capitol, cu titlul *Proiect de dezvoltare a carierei universitare*, este o descriere a obiectivelor și temelor de cercetare pe care le urmăresc în activitatea didactică, precum și cele pe care mi le propun de aici înainte, în cariera mea universitară. Noile contacte dintre domeniile artistice universitare, atelierelor comune, practica postuniversitară pe scene profesionale, dezvoltarea în continuare de proiecte ample care să adune energiile creatoare ale comunității intelectuale românești.

Întreaga mea activitate a urmărit dezvoltarea și sprijinirea procesului de creație al actorului, analizat din punctul de vedere al actorului-practician, al pedagogului de teatru care a coordonat Atelierul de Arta Actorului, licență și masterat, ca profesor - în cadrul Master *Arta Actorului*, inițiator apoi și susținător al parteneriatelor de colaborare dintre UNATC și alte instituții de educație, cum ar fi Facultatea de Filosofie din cadrul Universității București pentru Masterul de *Estetica teatrală aplicată*, al regizorului ce crede în puterea și rolul actorului creator, al directorului de scenă ce promovează, ca un demers constant și programatic în spectacolele sale, actorii la început de drum.

Actoria este calea de a lua lucrurile de la început. Oamenii își trăiesc viețile pur și simplu, parcurgându-le de la un cap la altul, fără posibilitatea de a le da înainte și înapoi, ca

într-o înregistrare. Actorii învață să ia lucrurile de la început. Gesturile, cuvintele, expresiile, locurile comune, automatismele deprinse în urma educației, toate trec prin noul filtru al celui care își regândește viața. Ca pe o operă de artă. Ca pe o carte rescrisă mereu, cu paginile devenite iar albe la sfârșitul fiecărei lecturi.

Actorii sunt creatori de viață și dacă uneori nu se descurcă strălucit în cea de acasă, reușesc să o facă mai bine pe scenă sau în fața camerei de filmat, în hainele și cu cuvintele altora. Teatrul este arta de a lua viața de la început. De a o descoase, ca pe o haină al cărei model vrem să îl furăm, pentru a străluci la rândul nostru în ochii celorlalți. Actoria joacă viața așa de bine încât de multe ori se substituie ei. Artă actorului este artă gândirii asupra vieții, utilizând ca mijloace vocea și corpul actorului. Actorul este experiment, om de știință și cobai al propriilor încercări de cunoaștere. Pentru că artă actorului este cunoaștere specifică, într-o formă care o deosebește de toate celelalte căi de cunoaștere. Actoria este gândire în mișcare, risc, umilință și nesăbuiță totodată, iar felul în care se abordează această profesie de către începători trebuie să le cuprindă pe toate.

Observație, analiză, experimentare, creație – și iar observație, analiză, experimentare, creație, acestea sunt etapele de urmat. Iar când spun creație mă gândesc la imaginație ca instrument principal de cercetare. Nu neapărat în această ordine, observație, analiză, experimentare, creație, pentru că teatrul este prin definiție înafara oricărei definiții care să îl sufoce, surprinzător și păgân, sublim și păcătos. Dar acestea mi se par a fi elementele cu care are de-a face artă actorului atunci când o abordăm din perspectiva metodei actorului-creator. Pe astea trebuie să le cercetăm îndeaproape, dacă vrem să pricepem un pic mai mult din mister. Cariera mea universitară are de urmat același traseu. Artă actorului este și trebuie să rămână o formă de cunoaștere a naturii umane.

Activitatea mea didactică desfășurată până azi, de-a lungul a două decenii și jumătate de profesorat artistic, precum și cea științifică și de cercetare teatrală m-au îndemnat să realizez această Teză de Abilitare, din dorința de a împărtăși din cunoștințele acumulate cât și din experiența mea pedagogică tinerilor doctoranzi. Participarea mea activă în cadrul Școlii Doctorale din UNATC mi-ar permite să susțin activitatea de cercetare doctorală a absolvenților noștri, precum și a altor cercetători interesați în domeniul teatrului, acest domeniu cu o tradiție atât de importantă în învățământul din țara noastră și cu rezultate atât de strălucite mereu.